

MEGHALADOTT KUDARCOKON ÁT

BESZÉLGETÉS POZSGAY IMRÉVEL

Az itt olvasható interjú csendes, szinte barátai beszélgetésben született egy olyan emberrel, akinek a hallgatása és a pusztai megjelensége is politikai esemény Magyarország. Így van ez még akkor is, ha ezt politikai ellenfelei nem hiszik el, és annak ellenére is, hogy jó néhányan úgy képzélik, saját politikai teljesítményük hiányát kellően pótolja, ha betérnek a pártállam egyik utolsó mohikánjába.

ENYEDI NAGY MIHÁLY

— Nem csaldódt? Néhány hónap előtt az MSZP-ból való kiválasztása óta, és úgy tűnik, nem történt semmi. Vagy ebben a kálépésben az is benne volt, hogy szándékolta „a csendbe lép”?
— Vágytam erre a csendre. Talán nagyobb és kiatartóbb csendre, mint ami adott, ám úgy látszik a közelé zajlása nem adja meg ezt a lehetőséget. Rengegelen keresek meg le-
szóltatás kaptnam. Mondjam el tervemet — kérték és vállaltam az együttműködést azok-
kal, akik céljaimat támogatni kívánják. Tehát állandó kap-
csolatban voltam és vagyok az emberekkel, de a saját elől ta-
ghatatlanság visszahúzó-
tam.

**— Második kérdésem is az érzelmeire kíváncsi. Ne vegye tiszteltetésnek, de nem irgult azokat, akik képeket voltak a megfelelő időszakban hallgatni, s e hallgatást időben megkezdendi? Ta-
lán az értelmű is megbo-
csátja a példát, de lám Né-
met Miklós beletallgat-
ta magát a Kelet-Európai Bank alelnöki székébe.**

**— Nem irgylem. Hogy a példájánál maradjak, valószí-
nű, Nemeth Miklósnak ez a hivatása, erre készült. Nekem mind a képzettségem, mind az életpályám más irányt szabott. O is minden bizonytal a maga módján és az alkatainak megfe-
léző módon döntött. Nekem más szerep és feladat illett. Gondolom, sokakban felme-
rül, miért kellett nekem oly hosszú ideig kitartanom a Szoci-**

problémák köre, amelyek a pártlogika útján kezelhetet-
lené válnak. Ilyen példánál a szegénység vagy a környezet megvédésének ügye is. Azon-
kívül meggyőződéseim, hogy mindig kell legyen egy olyan ellenhatárolás, amely soha nem törekszik a közvetlen hatalomra, de képes pontos jelzéseket leadni az állami és politikai vezetőknek a társad-
alom valódi véleményéről. Az elmúlt másfél év azt bizo-
nyítja, hogy a vitathatatlan legitimálás sem őriz meg a nép bizalmát, hiszen az a kor-
mányzat tevékenység sze-
rint változik, s mint látnuk mostanában egyre erősebben csökken.

**— Ön aktívan részt vett a jelenlegi alkotmányos ke-
reket kimunkálásában, hi-
szen meghatározó fel volt a kerekasztal-tárgyaláso-
kon. Persze az ottani alkum az MDF—SZDSZ paklum erősen módosított, de mégis ez ad keretet a mai pártoso-
dásnak, és parlamentariz-
musnak. Hogyan tekintet-
re, ami ennek alapján let-
rejött?**

**— Ha azt nézem, hogy a ke-
let-európai utódállamok közül a mi politikai berendezkedé-
sünk a leginkább tagolt és kife-
jező a demokráciák szabályai szerint, akkor jó szemmel, de ha arra nézek, hogy milyen ke-
véssé kialakultak még a par-
lamente bejuttató pártok is, ak-
kor már kevésbé vagyok elége-
dett. E pártok közel sem fejezik ki azokat az érdekeket mentén szerveződő társadalmi áramla-
tokat, amelyek felismeréséhez ma már nem kellene szociál-
gái mőködnie, hiszen a legly-
posabb hétköznapi tapasztá-**

fenyegeti a kormányzati munka bázisát, és végletesen lecsökkent a kormány teljesí-
tőképességét. Egy félig ki-
tört dongéjú 100 literes hor-
dót csak félig lehet feltölteni,
és ez jellemzi ma a kormányt
is. Ezzel magyarázható, hogy
ez a kormány a parlamentet
és a közvéleményt már szá-
mos váratlan esemény elő, és
így az állandó szorongás állapo-
tába állította.

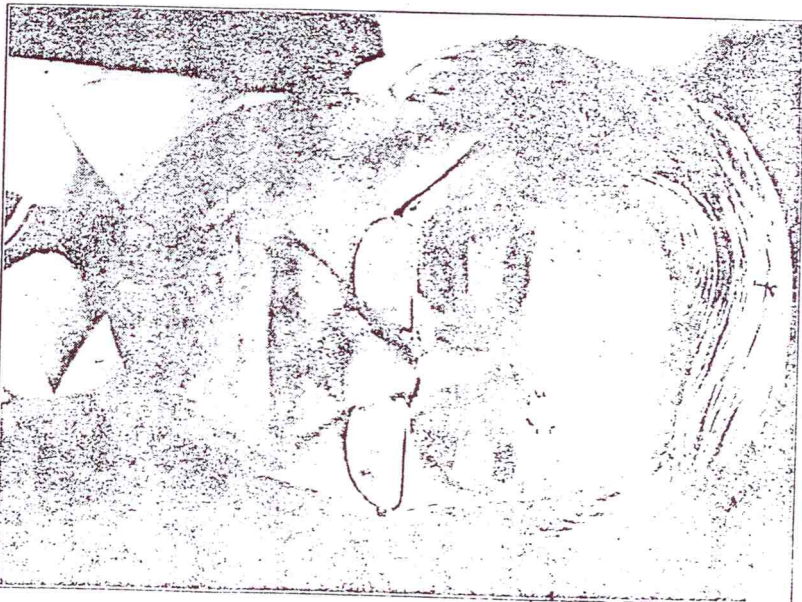
A KULTÚRA HELYZETE JELEZI MAJD

**— Ön volt kulturális mi-
niszter is és bár ezt az idő-
szakot egyes megítélés ve-
szí körül, most ezen minő-
ségében kétdézem. Miféle
sorsszerűség van abban,
hogy a magyar politikában
csak akkor sikerült a kul-
túra intézményének és a
kulturális építésznek egy
felülvizsgálata szakszáz bizto-
sítani, amikor valamilyen
dapon az egész kormány-
zat rendje és belső fejletle-
sége összeállt. Itt gon-
dolhatunk a kiegyezést kö-
vető időszakra és Eötvösrre,
vagy a utatlató ideológiát
bazison, de utatlatatlan
eredményeket hozó Kibela-
bergy-féle periódusra. Igaz
lenne az a látásmód, hogy
nes felismerés, hogy a kul-
túrát társadalmi csok ak-
kor van rend, ha az egész
kormányzatot is ezen álla-
pot jellemzi? Mondhatjuk,
hogy a rendszerváltás utá-
ni Magyarország magára
találását majd az jelezi biz-
tosan, de a valóságban, ha
stratégiai ábrázolva vittük a
kultúra és az oktatás, ha a
piacgazdaság viszonyai**

**lán, hiszen Szervatius Ti-
bor terve és a budai síklo
felső végállomásánál ter-
vezett felállítás helye vég-
letesen megszűnt az ügy tá-
mogatói is.**

**— Néhány dolog az elmúlt
időben világosabbá vált. Az en-
lékünknek 1848-49 szellemisé-
géről és a mindenkori élő nem-
zedékek kegyeletéről kell szö-
lni, mert helyettesítő funkciója
megszűnt, hiszen minden más
eseményről is szabadon lehet
szólni, emlékezni. A testület
túlyomú részében híreless az
ország előtt ma is elfogadható
emberekből áll össze, s mi
együtt és egyhangúan bíztuk
meg Szervatius Tibort, aknek
tervéén elfogadom, de nem tar-
tom feleslegesnek e terv ismé-
telt megárgyalását. Lehet,
hogy egy új tervet kellene ké-
nünk a művészeti, de ebben én
egyedül nem döntök. A felá-
llítás, a hely kijelölése jelentős
részben a főváros ügye. Ma már
ezt a kikötést is enyhíthetnénk,
hogy csakis magánadokozásból
állíttassék fel a mű. Akkor a ma-
gyarok kompromittált szerveze-
téket és intézményeket kívánta
távolbaratni ez a korlátozás,
de úgy gondolom, ez ma már nem
időszervi. Bizom abban, hogy a
felállítás költségei eddig össze-
gyűlt pénz mellé a hiányzó rész
hamar előemertető, hiszen az
új szabad politikai szervezek,
új vállalkozások vannak ebben
az országban, és öket indokolat-
lan lenne kihagyni. Meggyőző-
désem, hogy célunkat meg kell
valósítani, hogy vállalksunk
nem maradjak befejezetlen.**

Végeztül el kell monda-
nom, hogy ha nem is örültem
néki, de megértésem, ahogy az
elmúlt másfél év világról és
náljáról is jelentős eseményei

FOTÓ: KONCZ GYÖRGY

**Ami azóta csaldóást oko-
zott, abban Laktitek nem hi-
bás. Korán és kifejezetlen szer-
vezetekkel zajlott le a pártoso-
dás, és így e folyamat áldozta
lett néhány olyan ügy is, amit a
nemzeti egység jegyében kel-
lett volna kezelnünk. Ilyen le-
hetett volna az alkotmányos
zárás, a szociális biztonság meg-
őrzése, a privatizáció társadal-
mi felügyelete és az új tulajdo-
nos központosítási kialakítása
körül bábaskodás is. Mind-
ezek ellenére Laktitek torony-
magasan kiemelkedik a 80-as
évek végén bekövetkezett poli-
tikai fordulatot előkészítő ese-
mények közül.**

**— A most nyilvánosság-
ra került beszéd szövegében
több helyen is Marxra hi-
vatozik, a Gazdasági-filo-
zofiai Kéziratokból idéz. Gon-
dolom, az ideológiai ábrázolá-**

kozásán vetnünk részt,
amelyre több közép-európai
szakértő is meghívtak és
szinte minden latin és közép-
amerikai állam tudosa, poli-
tikusa jelen voltak. Előad-
sokat tartottunk, és az a nagy
figyelem, amivel köztársas-
bunkunket jelezte, hogy a vi-
lág ezen táján pozitív kép fű a
magyar változásokról és arról
a vállalásról, amit a régió éle-
tében magunkra vetnünk. Ta-
mulságos volt egybevetnünk a
díktatúrakból kilibabó, de
más és más gazdaság talájan
látható államunk tapasztala-
tairól, és az is gazdagított
bennünket, ahogy egy köz-
megyezési minimum sze-